

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

Спеціальність 8.02030304 Переклад

Гуманітарний інститут

2014 – 2015

Робоча програма «ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЯ»
для студентів спеціальності 8.02030304 Переклад

галузі знань 0203 «Гуманітарні науки»
2015 року - 33 с.

Укладач: Поліщук Надія Петрівна — кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри англійської мови
Протокол від "4" березня 2015 року № 6.

Завідувач кафедри англійської мови

 (Ольшанський Д.В.)

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту
для спеціальності 8.02030304 Переклад

Протокол від "24" березня 2015 року № 7

Вчений секретар (Т.Л.Видайчук)

*Спрингера програми мови.
Беринь вродило роботу навантажувачу.*

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
2. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2.1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
2.3. ПРОГРАМА.....	7
2.4 ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ.....	8
2.5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	15
2.6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ.....	23
2.7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	24
2.8. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	24
2.9. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ. ІНДЗ.....	25
2.9.1. ТЕМАТИКА ІНДЗ.....	25
2.9.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДЗ.....	26
2.10. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ.....	27
2.11. ПОРЯДОК ПЕРЕВЕДЕННЯ РЕЙТИНГОВИХ ПОКАЗНИКІВ УСПІШНОСТІ У ЄВРОПЕЙСЬКІ ОЦІНКИ ECTS.....	28
2.12. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ.....	28
2.13. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	29
2.14. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ.....	29
2.15. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ.....	29
2.16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	30
2.17. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ ДО ПРОГРАМИ.....	31

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Лінгвокультурологія належить до нової галузі знань, яка виникла на межі лінгвістики та культурології, яка досліджує прояв культури народу, які відобразились та закріпилися в мові. Культура формує та організовує мислення мовної особистості, мовні категорії та концепти. Таким чином здійснюється одна з фундаментальних функцій мови – бути снарядом свідомості, розвитку зберігання та трансляції культури.

Лінгвістика 21 століття розробляє напрям, в якому мова розглядається як культурний код нації, а не просто знаряддя праці та пізнання. Мова не тільки відображує реальність, а й інтерпретує її, створюючи особливу реальність, в якій живе людина.

Курс «Лінгвокультурологія» покликаний виробляти у студентів вміння зіставного мислення, історичного бачення лінгвокультурологічних явищ та навички узагальнювати, встановлювати спільні та відмінні риси у культурологічних процесах. Це розширює не лише енциклопедичну, але й лінгвістичну компетенцію філолога-спеціаліста.

Метою дисципліни є формування і розвиток компетенцій, пов'язаних з вивченням взаємозв'язку і взаємодії культури і мови в його функціонуванні. Дисципліна націлена на підготовку магістрів лінгвістики до організаційно-управлінської діяльності, що забезпечує ефективну міжкультурну комунікацію на різних етапах.

Завдання курсу:

- висвітлити механізм трансляції культурної інформації та принципів їх класифікації
- описати етичні і моральні норми поведінки, прийнята в инокультурному соціумі
- ознайомити студентів з основний категоріальний апарат лінгвокультурології
- у стислій формі подати характеристику національно-специфічні механізми формування культурних сенсів і засобу їх актуалізації в мові
- виявити загальні та особливі закономірності розвитку застосування інтеграційних методів при аналізі культурнозначимих мовних фактів
- викласти відомості про символи і стереотипи як явища культури.

2. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: Підготовка магістрів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2</p> <p>Модулів: 2</p> <p>навчальний проект: дослідницький проект з висвітленням результатів (презентація, доповідь)</p> <p>Змістових модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 72</p> <p>Тижневих годин: 2</p>	<p>Галузь знань 0203 Гуманітарні науки</p> <p>Спеціальність 8.02030304 Переклад</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>магістр</i></p>	<p>Обов'язкова</p> <p>Рік підготовки: 1</p> <p>Семестр: 2 Лекції: 12 Семінарів: 12 Самостійна робота: 40 Індивідуальна робота: 4 Модульні к.р. 4</p> <p>Навчальний проект: ІНДЗ</p> <p>Вид контролю: ПМК, залік</p>

2.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

		Разом	Ауд.	Лекції	Сем.	Інд.	Контр.	Сам. Роб.
Модуль № 1.								
1	Історичні основи лінгвокультурології	10	4	2	2			6
2	Базові поняття лінгвокультурології	12	6	2	2	2		6
3	Мова і культура: проблеми взаємодії	12	4	2	2			8
	Модульна к.р. № 1						2	
	Усього	36	14	6	6	2	2	20
Модуль № 2								
1	Лінгвокультурологічний аспект основних положень мовленнєвої культури	10	4	2	2			6
2	Мовна особистість в культурі	12	6	2	2	2		6
3	Культура спілкування як соціально- психологічний феномен	12	4	2	2			8
	Модульна к.р. № 2						2	
	Усього	36	14	6	6	2	2	20
Усього за навч. рік								
		72	28	12	12	4	4	40

2.3. ПРОГРАМА

2.3.1. Змістовий модуль №1

Тема №1 Історичні основи лінгвокультурології

Лінгвістика як наука і її значення. Місце лінгвокультурології у ряді основних лінгвістичних теорій до. ХХ - н. ХХІ вв. Актуальні проблеми лінгвокультурології : Місце мови в культурі особи, взаємозв'язок мови і культури у сучасному світі високих технологій і в інформаційному суспільстві. Значення як сполучна ланка між мовою народу і його культурою. Специфічні особливості лінгвокультурології як науки. Проблема "мова-культура" у науці: Лінгвістична концепція В. фон Гумбольдта з проблеми "мова-культура". Погляди Э. Сепира, Б. Уорфа, К. Фосслера, Ф. де Соссюра на взаємозв'язок мови і культури.

Тема №2 Базові поняття лінгвокультурології

Мета та завдання лінгвокультурології. Методика, об'єкт і предмет дослідження лінгвокультурології: Методологія науки: філософська, загальнонаукова і приватна. Різні розуміння об'єкту і предмета лінгвокультурологічного опису мови: визначення основних категорій лінгвокультурології (культурна сема, культурний фон, культурний концепт, культурний фонд, тип культури, мова культури, культурні цінності і настанови, субкультура, культурна універсалія). Поняття "культури": історія терміну. Співвідношення понять "культура" і "традиція".

Тема №3 Мова і культура: проблеми взаємодії

Культурний концепт і картина світу. Співвідношення понять "Картина світу" і "ментальність" : схожість і відмінності. Картина світу в контексті вивчення суміжних гуманітарних наук : філософії, культурології, етнографії, лінгвістиці. Поняття про концептуальну картину світу, концепт і його види. Взаємозв'язок ментальності з культурою.. Лінгвокультурологічний аспект фразеології : Поняття одиниці фразеологізму, її місце в мовній картині світу Механізм формування фразеологізмів. Слова, що акумулюють властивості: Слово і етнічна приналежність. Метафора як спосіб представлення культури : Поняття "метафора". Метафора в концептуальній картині світу.

2.3.2. Змістовий модуль №2

Тема №4 Лінгвокультурологічний аспект основних положень мовленнєвої культури

Фактори диференціації народної латини та створення романських мов. Етнічні фактори: адстрат, субстрат, суперстрат. Взаємовплив романських мов. Хронологічні та соціальні

фактори. Літературні пам'ятки романських мов: французької, провансальської, каталанської, іспанської, португальської та галісійської мов, італійської, сардинської, ретороманської та далматинської.

Тема №5 Мовна особистість в культурі

Поняття "Мовної особистості". Компоненти змісту мовної особистості. Місце мовної особистості в просторі культури. Характеристика національної мовної особи. Етнокультурні особливості мовної свідомості: Співвідношення понять "Мовна особистість" - ментальність - "мовна особа". Образ людини в традиційній культурі: Уявлення про людину і його місце у навколишньому світі. Образ людини в сучасній культурі: Поняття чоловіка та жінки в суспільстві, культурі та мові. Мовленнєва поведінку чоловіків та жінок.

Тема №6 Культура спілкування як соціально-психологічний феномен

Сутність спілкування. Структура процесу спілкування. Комунікативний аспект спілкування. Інтерактивний аспект спілкування. Моделі спілкування. Культура слухання. Міжкультурна компетенція та спілкування. Принципи етноцентризму та культурного релятивізму в теорії міжкультурної комунікації.

2.4. ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Лекційне заняття № 1

Тема. Історичні основи лінгвокультурології

1. Перспективи взаємозв'язку та культури.
2. Лінгвокультурологія – нова наукова дисципліна
3. Семіотична модель вивчення мови та культури
4. Концепт лінгвокультурологічного поля

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М-, 1986.

5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист Э. Общая лингвистика / под ред., с вступ. ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М.: Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М., 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореза. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Лекційне заняття № 2

Тема. Базові поняття лінгвокультурології

1. Статус лінгвокультурології в ряді інших лінгвістичних дисциплін
2. Мета та завдання лінгвокультурології
3. Методика, об'єкт та предмет дослідження лінгвокультурології
4. Основний термінологічний лінгвокультурологічний апарат

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.

2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист Э. Общая лингвистика / под ред., с вступ. ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М., 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореца. - М., 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Лекційне заняття № 3

Тема. Мова і культура: проблеми взаємодії

1. Засоби презентації мови та культури

2. Мовна картина світу
3. Лінгвокультурологічний аспект метафори
4. Лінгвокультурологічний аспект фразеології

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М-, 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист З. Общая лингвистика / под ред., с вступ, ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М-, 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореза. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,

16. Дейк ван ТА., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / ТА. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Лекційне заняття № 4

Тема. Лінгвокультурологічний аспект основних положень мовленнєвої культури

1. Базові положення теорії мовленнєвої культури
2. Структура культури мовлення
3. Вербальні і невербальні засоби ораторського мистецтва
4. Специфіка ділового спілкування

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М-, 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист З. Общая лингвистика / под ред., с вступ, ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М-, 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Горького. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.

12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Лекційне заняття № 5

Тема. Мовна особистість в культурі

1. Людина в просторі культури та мови.
2. Мовна особистість. Поняття «мовної особистості»
3. Характеристика національної мовної особистості
4. Етнокультурні складові мовної свідомості

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист Э. Общая лингвистика / под ред., с вступ. ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М., 1995.

9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореза. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»).
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Лекційне заняття № 6

Тема. Культура спілкування як соціально-психологічний феномен

1. Сутність спілкування. Структура процесу спілкування
2. Перцептивний аспект спілкування
3. Комунікативний аспект спілкування
4. Інтерактивний аспект спілкування
5. Моделі спілкування

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М-, 1986.

5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист Э. Общая лингвистика / под ред., с вступ, ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М., 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореза. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

2.5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Модуль № 1

Семінарське заняття 1

Історичні основи лінгвокультурології

1. Статус лінгвокультурології в ряді лінгвістичних дисциплін
2. Культура підходів до вивчення, завдання лінгвокультурології
3. Актуальні проблеми лінгвокультурології
4. Специфічні особливості лінгвокультурології
5. Основні напрямки лінгвокультурології

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М-, 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист Э. Общая лингвистика / под ред., с вступ. ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М-, 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореза. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Семінарське заняття 2

Базові поняття лінгвокультурології

1. Методологія та методи лінгвокультурології
2. Методика, об'єкт, предмет лінгвокультурології
3. Визначення основних категорій лінгвокультурології
4. Поняття «культури»
5. Поняття «менталітету та ментальності»

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архилова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист Э. Общая лингвистика / под ред., с вступ. ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М., 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тарасова. - М., 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтераакції» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),

13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Семінарське заняття 3

Мова і культура: проблеми взаємодії

1. Мовна картина світу. Взаємозв'язок мови та культури
1. Лінгвокультурологічний аспект фразеології
2. Метафора як засіб представлення культури
3. Порівняння: лінгвокультурологічний аспект

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М-, 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист З. Общая лингвистика / под ред., с вступ, ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М-, 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.

10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореца. - М., 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Модуль № 2

Семінарське заняття 4

Лінгвокультурологічний аспект основних положень мовленнєвої культури

1. Структура культури мовлення
2. Формування ораторської майстерності
3. Вербальні засоби оратора в процесі комунікації
4. Невербальні засоби оратора в процесі комунікації

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.

6. Бенвенист З. Общая лингвистика / под ред., с вступ, ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М-, 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореца. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтераакції» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Полозиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван ТА., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / ТА. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Семінарське заняття 5

Мовна особистість в культурі

1. Місце мовної особистості в просторі культури
2. Етнокультурні складові мовної свідомості
3. Образ людини в сучасній культурі
4. Чоловіки та жінки в суспільстві культури та мови

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.

3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М-, 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист Э. Общая лингвистика / под ред., с вступ. ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М-, 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореца. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Семінарське заняття 6

Культура спілкування як соціально-психологічний феномен

1. Функції спілкування в сучасному суспільстві
2. Поняття перцептивного аспекту в культурі
3. Етапи комунікативних процесів

4. Ентеракція – структурний компонент спілкування

Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М-, 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист З. Общая лингвистика / под ред., с вступ, ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М-, 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореца. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.
12. Гетьман З.О. Поняття «інтеракції» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

2.6. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 72 год., лекції - 12 год., семінарські заняття – 12; індивідуальна робота - 4 год., самостійна робота - 40 год., модульний контроль - 4 год.,

Модулі	Модуль 1			Модуль 2		
Кількість балів за модуль	76			76		
Лекції	Л1	Л2	Л3	Л4	Л5	Л6
К-сть балів за відвідування лекцій 6*1=6	1	1	1	1	1	1
Теми лекцій та семінарів	Історичні основи лінгвокультурології	Базові поняття лінгвокультурології	Мова і культура: проблеми взаємодії	Лінгвокультурологічний аспект основних положень мовленнєвої культури	Мовна особистість в культурі	Культура спілкування як соціально-психологічний феномен
№ Семінару	С1	С2	С3	С4	С5	С6
К-сть балів за відвідування та роботу на семінарах (6*11=66)	11	11	11	11	11	11
Самостійна робота(бали)	5	5	5	5	5	5
ІНДЗ (бали)	30					
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 25 балів			Модульна контрольна робота № 2 25 балів		
Усього	182					

2.7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Специфічні особливості лінгвокультурології

Основні напрямки лінгвокультурології

Методика, об'єкт, предмет лінгвокультурології

Визначення основних категорій лінгвокультурології

Поняття «культури»

Лінгвокультурологічний аспект фразеології

Метафора як засіб представлення культури

Порівняння: лінгвокультурологічний аспект

Формування ораторської майстерності

Вербальні засоби оратора в процесі комунікації

Невербальні засоби оратора в процесі комунікації

Етнокультурні складові мовної свідомості

Образ людини в сучасній культурі

Чоловіки та жінки в суспільстві культури та мови

Поняття перцептивного аспекту в культурі

Етапи комунікативних процесів

Ентеракція – структурний компонент спілкування

2.8. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1.			
Специфічні особливості лінгвокультурології Основні напрямки лінгвокультурології	Навчальний проект – презентація із захистом, доповідь.	5	1-2
Методика, об'єкт, предмет лінгвокультурології Визначення основних категорій лінгвокультурології Поняття «культури»	Навчальний проект – презентація із захистом, доповідь	5	3-4
Лінгвокультурологічний аспект	Навчальний	5	3-4

фразеології Метафора як засіб представлення культури Порівняння: лінгвокультурологічний аспект	проект – презентація із захистом, доповідь		
Змістовий модуль 2.			
Формування ораторської майстерності Вербальні засоби оратора в процесі комунікації Невербальні засоби оратора в процесі комунікації	Навчальний проект – презентація із захистом, доповідь	5	5-6
Етнокультурні складові мовної свідомості Образ людини в сучасній культурі Чоловіки та жінки в суспільстві культури та мови	Навчальний проект – презентація із захистом, доповідь	5	7-8
Поняття перцептивного аспекту в культурі Етапи комунікативних процесів Ентракція – структурний компонент спілкування	Навчальний проект – презентація із захистом, доповідь	5	9-10
40 год		30 балів	

2.9. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ. ІНДЗ

ІНДЗ – індивідуальна науково-дослідна робота студентів, що ґрунтується на їхній самостійній пошуковій роботі. Одним із видів ІНДЗ є проект, результати виконання якого представляються у вигляді публічного захисту проекту – презентації або доповіді на семінарському занятті з використанням наукових засобів та інформаційних технологій. Методичні рекомендації до ІНДЗ викладені в окремій публікації.

2.9.1. ТЕМАТИКА ІНДЗ

1. Формування лінгвокультурології як наукової дисципліни
2. Поняття "культура" і підходи до його вивчення.
3. Періодизація лінгвокультурології.
4. Методологія лінгвокультурології.
5. Культура як світ сенсів.
6. Менталітет і ментальність. Етнічна ментальність.
7. Концептуальна і мовна картина світу.
8. Лінгвокультурологічний аспект фразеології.

9. Метафора як спосіб представлення культури.
10. Символ і стереотип як явища культури.
11. Текст як транслятор і хранитель культурної інформації.

2.9.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДЗ

Представлення результатів навчально-дослідної роботи здійснюється студентами через усну доповідь або презентацію з використанням електронних засобів інтерактивної дошки SMART. Студенти обирають тему для дослідження із рекомендованого списку або за погодженням викладача. Усна доповідь повинна мати чітку і логічну структуру, що відображує дослідницький характер роботи, також представляє результати цього дослідження, а саме:

1. Актуальність теми дослідження
2. Ступінь вивченості проблеми
3. Мета і завдання
4. Виклад основного матеріалу
5. Висновки

№ п\п	Оцінка, критерії оцінки	Кількість балів
1	« відмінно » виставляється за умов, якщо знання студента повністю відповідають зазначеним вимогам; студент правильно відповідає на два теоретичні запитання і виконує практичне завдання. За своєю формою відмінна відповідь має бути повною та логічною, матеріал викладатися чітко;	27-30
2	« добре » виставляється за умови, коли студент дає повну правильну відповідь на одне теоретичне запитання, безпомилково виконує практичне завдання, але припускається нечіткості при відповіді на друге теоретичне запитання, або якщо студент дає правильні, але недостатньо повні відповіді на обидва теоретичні	23-26

	запитання;	
3	« задовільно » виставляється за умови, коли студент дає відповідь лише на одне теоретичне запитання з двох або у відповідях на обидва запитання припускається похибок, неточності визначень, робить помилки при виконанні практичного завдання;	18-22
4	« незадовільно » виставляється у тих випадках, коли відповідь не задовольняє хоча б один з оціночних критеріїв або за рівнем повноти виявляється нижче вимог прийнятого мінімуму знань.	Нижче 18

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	27-30	Відмінно
Достатній	25-26 (B), 23-24 (C)	Добре
Середній	20-22 (D), 18-19 (E)	Задовільно
Низький	Менше 18	Незадовільно

2.10. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

№ п п	Вид діяльності	Кіль-сть балів	Кіль-сть одиниць до розрахунку	Усього
1	Відвідування лекцій	1	6	6
2	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	6	6
3	Робота на семінарському занятті (практичному), відповідь, участь у дискусії, виступ, повідомлення	10	6	60

4	ІНДЗ	30	1	30
5	Самостійна робота	5	6	30
6	Модульна контрольна робота	25	2	50
	Усього			182
Максимальна кількість балів 182, коефіцієнт розрахунку $K = 1,82$				

2.11. ПОРЯДОК ПЕРЕВЕДЕННЯ РЕЙТИНГОВИХ ПОКАЗНИКІВ УСПІШНОСТІ У ЄВРОПЕЙСЬКІ ОЦІНКИ ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 69 70-74	«задовільно»	E, D
75 – 81 82-89	«добре»	C, B
90 – 100	«відмінно»	A

2.12. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за продемонстровані системні знання матеріалу в заданому обсязі, виявлену готовність користуватися цими знаннями у майбутній професійній діяльності, та під час проходження педагогічної практики, повне і адекватне володіння методичною термінологією .
«добре»	ставиться за засвоєння необхідної суми знань та виявлене вміння користуватися цими знаннями у практичній професійній діяльності. Водночас у відповіді зафіксовані певні неточності.
«задовільно»	ставиться за виявлення знань основного навчального матеріалу в обсязі, в цілому достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової

	діяльності, водночас наявність певних неточностей та помилок, репродуктивний характер знань, недостатню готовність до використання їх у практичній діяльності.
«незадовільно»	Оцінка «незадовільно» ставиться студентів, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

2.13. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МЕТОДИ: лекції, семінарські заняття, Індивідуальна робота студентів, дискусії та круглі столи.

2.14. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Навчальна програма, робоча навчальна програма, курс лекцій з лінгвокультурології, підручник з лінгвокультурології, програмно-методичні розробки для інтерактивної дошки СМАРТ.

2.15. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Історія постановки і вирішення проблеми "мова-культура" у світовій і вітчизняній науці.
2. Формування лінгвокультурології як наукової дисципліни (розповісти про діяльність двох вчених на вибір).
3. Поняття "культура" і підходи до його вивчення.
4. Періодизація лінгвокультурології.
5. Основні напрями і школи лінгвокультурології.
6. Міждисциплінарний статус лінгвокультурології.
7. Цілі і завдання лінгвокультурології. Об'єкт і предмет дослідження в лінгвокультурології.
8. Методологія лінгвокультурології.
9. Базові поняття лінгвокультурології.
10. Культура як світ сенсів.
11. Поняття про культурну коннотацію.
12. Поняття про менталітет і ментальність. Етнічна ментальність.
13. Концептуальна і мовна картина світу.
14. Акумуляуюча властивість слова.

- 15.Лінгвокультурологічний аспект фразеології.
- 16.Метафора як спосіб представлення культури.
- 17.Символ і стереотип як явища культури.
- 18.Текст як транслятор культурної інформації.

2.16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И.В. Арнольд // Интерпретация художественного текста в языковом вузе. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1983.
2. Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1990.
3. Архилова Л.В. Риторический прием автоинтерпретации как средство организации дискурса: автореф. дис.... канд. филол. наук / Л.В. Архи-пова. - СПб., 2002.
4. И. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М-, 1986.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках: Опыт философского анализа / М.М. Бахтин // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи / сост.: С. Бочаров и В. Кожин. — М., 1986.
6. Бенвенист З. Общая лингвистика / под ред., с вступ, ст. и коммент. Ю.С. Степанова. — М., 1974.
7. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию / И.А. Бодуэн де Куртенэ. — М. : Изд-во АН СССР, 1963.
8. Васильева Н.В., Виноградов В.А. Шахнарович А.М. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович. — М-, 1995.
9. Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / О.П. Воробьева. — К.: Вища шк., 1993.
10. Гак В.Г. О семантической организации повествовательного текста / В.Г. Гак // Лингвистика текста: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореза. - М-, 1976. - Вып. 103.
11. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. — М.: Наука, 1981.

12. Гетьман З.О. Поняття «інтерації» в текстолінгвістиці / З.О. Гетьман // Наук. Вісник каф. ЮНЕСКО Київ. держ. лінгв. ун-ту. — К., 2000. — Вип. 3 (А). — (Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»),
13. Головин Б.И. Основы культуры речи / Б.И. Головин. — 2-е изд.-М., 1988.
14. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон. Гумбольдт. — М.: Наука, 1984.
15. Гухман М.М. Позиции подлежащего в языках различных типов / М.М. Гухман // Члены предложения в языках различных типов. — Л.: Наука, 1972,
16. Дейк ван Т.А., Кинч В. Стратегии понимания связного текста / Т.А. ван Дейк, В. Кинч // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. — М.: Прогресс, 1988. — Вып. 23.

Додаткова література

1. Чеботарева Н.Е. Функции грамматических единиц в коммуникативном аспекте: сб. науч. тр. МГПИИЯ им. М. Тореза / Н.Е. Чеботарева. — М.: Изд-во Моск. ии-та иностр. яз. — 1988.
2. Шахнарович А.М. Семантические аспекты коммуникативной функции языка / А.М. Шахнарович // Язык как коммуникативная деятельность человека. — М., Наука, 1987.
3. Штерн А.С. Перцептивный аспект речевой деятельности: докт. дис / А.С. Штерн. — Л., 1990. Штерн А.С. Перцептивный аспект речевой деятельности: (Экспериментальное исследование) / А.С. Штерн. — СПб., 1992.
4. Якобсон Р. Лингвистика и поэтика / Р. Якобсон // Структурализм: «за» и «против». — М., 1975.
5. Guillaune G. Principes de linguistique theorique de Gustave Guillaume / Ed. par R. Valin. - Quebec; Paris, 1973. - P. 176.
6. Maingueneau D. Syntaxe du francais. — Paris : Hachette-Superieur, 1994. — 115 p.
7. Perelman Ch. L'empire rhetorique. Rhetorique et argumentation. - Paris, 1977.
8. Perelman Ch., Olbrecht-Tyteca L. Traite de L'argumentation. Nouvelle rhetorixie. •— Paris, 1958.
9. Perelman Ch. The New Rhetoric // Pragmatics of Natural Language / Ed. by Y. Bar-Hiliel. — Dordrecht; Boston, 1971.

2.17. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ ДО ПРОГРАМИ

Робоча навчальна програма

Лінгвокультурологія

Укладач: Поліщук Надія Петрівна — кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.